

کاربرد فناوری سنجش از دور و GIS در توسعه صنعت گردشگری و طبیعت‌گردی

نفیسه رضانی (نویسنده مسئول)^۱

رضا جعفری^۲

چکیده

گردشگری و طبیعت‌گردی در سال‌های اخیر به میزان زیادی مورد توجه قرار گرفته است. این صنعت ابزاری برای حفظ منابع طبیعی تجدیدپذیر و محیط زیست و همچنین موجب توسعه اقتصادی است علاوه بر آن توازن فرهنگی و اجتماعی در کشورها ایجاد می‌کند. استان خراسان شمالی دارای منابع گسترده تاریخی و طبیعی مانند جنگل، کوه‌های پوشیده از برف، چشمه‌های آب معدنی، دریاچه‌ها، مراکز تفریحی، غارها، مناطق حفاظت شده و مناطق بیابانی است، همچنین حضور و همزیستی اقوام و فرهنگ‌های گوناگون از تات، کرمانج، ترک و ترکمن در این استان آن را به الگوی "تفاهم اقوام و تکثیرها" در کشور بدل کرده است با این وجود صنعت گردشگری و طبیعت‌گردی این استان رشد چندانی نداشته است. در سال مزین به شعار حمایت از کار و سرمایه ایرانی و همزمان با سفر مقام عظمای ولایت حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به استان خراسان شمالی و تأکید معظم له بر اهمیت دادن به استفاده از جاذبه‌های تاریخی و طبیعت زیبای منطقه در جذب گردشگر به عنوان دومین الویت توسعه این استان مقاله حاضر اشاره‌ای کوتاه دارد بر کاربرد تکنولوژی سنجش از دور و ترکیب آن با سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) و نقشی که تصاویر ماهواره‌ای در این فناوری می‌تواند با دقت بالا و هزینه کم در معرفی مناطق مستعد گردشگری، چشم اندازه‌ها و مناظر منحصر به فرد طبیعی، تاریخی، همچنین مناطق مستعد فعالیت‌های ورزشی (از جمله ورزش‌های زمستانی) و سایر امکانات توریستی به کار رود. در این مقاله ابزارها و فنون دورسنجی که می‌تواند در معرفی کاربری‌های متناسب با مهمترین نیازهای گردشگران مورد استفاده قرار گیرد مشخص شده و زمینه‌های تحقیقات علمی و اقدامات عملی که در این راستا باید در استان گسترش یابد، پیشنهاد گردیده است.

کلید واژگان: گردشگری، طبیعت‌گردی، سنجش از دور، GIS

۱- مقدمه

امروزه صنعت گردشگری^۳ با تأثیری که بر بخش‌های مختلف زندگی انسان اعم از اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی دارد به عنوان یکی از صنایع عظیم در جهان به رسمیت شناخته شده است [۱]. طبیعت‌گردی^۴ که نوعی از گردشگری است و تحت عنوان گردشگری اکولوژیکی^۵ شناخته می‌شود سفری مسئولانه به مناطق طبیعی است که در آن بر حفظ محیط زیست و رفاه مردم محلی تأکید دارد و دامنه وسیعی از فعالیت‌های مرتبط به منابع طبیعی از جمله بازدید از پارک‌های ملی، مناطق حفاظت شده، تماشای پرندگان، تورهای پیاده‌روی در مناطق طبیعی، کوهنوردی، صخره نوردی، تماشای غارهای طبیعی، مطالعه فلور گیاهی و فون جانوری، مطالعات حیات وحش و فعالیت‌های مشابه دیگر را شامل می‌گردد [۱، ۲]. گردشگری مسئولانه شامل برنامه‌هایی است که جنبه‌های منفی صنعت گردشگری را کاهش داده و توازن فرهنگی و

^۱ کارشناس ارشد مهندسی منابع طبیعی، شماره تلفن همراه ۰۹۱۰۵۱۲۱۳۱۶، پست الکترونیک nafiseh.ramezani@yahoo.com

^۲ استادیار گروه مرتع و آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران، کد پستی: ۸۴۱۵۶-۸۳۱۱۱، پست الکترونیک reza.jafari@cc.iut.ac.ir

3 Tourism

4 Ecotourism

5 Ecological Tourism